

Protokol nahrávky*

Pamětník: Helena Albertová

Datum a místo natáčení: 21. 8., 23. 8., 11. 9. a 13. 9. 2018 v Praze

Natočil a zpracoval: Vilém Faltýnek

Helena Albertová – 1. část záznamu	
1. NAHRÁVKA	
0:00:	<i>(příprava natáčení)</i> Představení narátorky. Narodena 1. 9. 1941 v Praze na dnešní Evropské ulici. Starší sestra Jiřina, mladší bratr Jiří. Otec právník, před válkou měl místo v pohraničí v Horní Blatné, kde pracoval jako soudce. V září 1938 byl otec mobilizován, těhotná matka se přestěhovala k prarodičům do Prahy. – Nálety. – Začátek Pražského povstání, otec v důstojnické uniformě. Barikáda. – Otec JUDr. Jiří Albert, matka Anna, rozená Štětinová. Dědeček František Albert byl z Klatov, člen Klubu českých turistů. Šumava. Matka pocházela z venkovské rodiny. Dědeček Jan Štětina z Chraštic. Maminka neměla většího vzdělání, ale vypracovala se až na překladatelku v ČTK. Otec byl po válce na ministerstvu sociální péče.
0:12:04	Matka v ČTK, už v srpnu 1968, dříve ve Skloexportu. Výchova dětí, bratr Jiří. – Tatínek v armádě. V době povstání 1945. Rekreační pobyty v Krásné Lípě. V 50. letech akce 7000 pro výrobu, otec musel do ČKD Stalingrad. K advokacii už se nevrátil. – Stěhování do Prahy před válkou. Dětství ve Vokovicích, dětské hry s bratrancem Karlem Štětinou, bratr se stal kronikářem jejich Klubu statečných bojovníků. Maminka nastoupila do zaměstnání. Vztahy HA se sourozenci.
0:25:08	Rodina matky katolická, rodina otce Československá církev bratrská. – Ve vokovické škole Jan Tříška. Kostel na Jenerálce, bratr ministroval. Do kroniky napsal (pod vlivem procesů), že HA zradila klub. Všichni tři sourozenci rádi vymýšleli a psali příběhy. Dětské zábavy. Hudba, „Evžen Oněgin“. Tatínek jako zaměstnanec ministerstva občas dostával lístky do Národního divadla. HA měla hodně divadelních zážitků, skvělá divadelní průprava. – Rodiče milovali divadlo E. F. Buriana. Brali děti na jeho <i>retrospektivu</i> . Děti to nebavilo. Pomstily se rodičům výstupem z „Každý něco pro vlast“. Chodily s rodiči též do galerií.
0:40:18	Chodila do osmiletky, od roku 1947. Matná vzpomínka na únorové události 1948, dědeček Štětina měl ve Vokovicích obchod s uhlím. – S ohledem na výtvarný talent HA rozhodnuto o studiu Průmyslové školy bytové tvorby. Obor výstavnictví a aranžérství. Na stejnou školu chodil za války architekt Josef Svoboda. V čase studia HA Jiří Načeradský, Roman Rogl, Jana Ševčíková, Helena Samohelová [dnes Klosová], Jan Klos. Pedagogové Jelen, Lejsek.
0:50:58	Silný příklon k divadlu, časté návštěvy divadel, obdiv ke Krejčovi, Svobodovi, Radokovi. Se Svobodou později přátelé, vyprávění o vzniku vynálezu <i>nízkovoltového osvětlení</i> . HA se vzdělávala a zajímala o divadlo. – Po maturitě do zaměstnání. Studium vysoké školy? Zkoušky na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou. Jindřich Smetana, žák Svobody, autor repliky divadla The Globe na Výstavišti. „Richard III.“, kostýmy [Sylvy] Zimuly Hanákové. – Muzeum českého divadla, dodnes chybí. Po revoluci jako ředitelka DÚ byla zapojena do příprav, neúspěch. Jako právní subjekt musel zaštitit Divadelní ústav, vznikla nevole. Byla v dalších ohledech vhodná doba. Spor mezi Divadelním oddělením NM a DÚ. – Kostýmy [Josefa] Jelínka.
1:01:05	Na VŠUP nebyla přijata. Vztah HA k matematice. Nastoupila do zaměstnání jako aranžérka

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukuje informace v té podobě, v jaké je uvádí narátorka. Případná vnější doplnění jsou odlišena hranatými závorkami.

	<p>Domácích potřeb. Pozitivní přínos zaměstnání v DP. – Přihlásila se do amatérského divadelního souboru Máj na Vinohradech. Logopedie. Vedl Eduard Čapek. Nastudovali hru autora [?] Mikeše „Vrcholná chvíle“. – Po dvou letech se přihlásila o místo technikářky v různých divadlech. Ve dvaceti letech (léto 1961) byla přijata do divadla v Klatovech (Západočeské divadlo v Klatovech). Ředitel Čestmír Kovář, absolvent GITISu. Byla to fyzicky velmi náročná práce. Jezdili na zájezdy, mj. na vojenské posádky. Poznala se tam s budoucím manželem Pavlem Landovským. Před tím byl jako elév v Šumperku, Kovář ho přetáhl do Klatov. Jaroslav Kníže, jeho žena Danuta. Ivan Doležel. Příchod Aloise Švehlíka k divadlu, přijímací pohovor s ředitelem proběhl v nádražní čekárně. – „Dalskabáty, hříšná ves.“ Pavel Landovský. Historka se vznícením kulisy.</p>
1:17:18	<p>Režisérem v Klatovech byl vedle Kováře Karel Třebický. V Plzni režisér Špidla. Scénografem v Klatovech Vladimír Levora. – Divadelní zájezdy. Technikáři jezdili <i>Erenou</i>, kolegové starý Duchoň a mladý Duchoň, oba od cirkusu. – HA dostala nabídku role ve „Svatbě sňatkového podvodníka“. Náborář představení prodal do věznice na Mírově. – Jaké divadlo se v Klatovech tehdy dělalo. Nekomplikované, vhodné pro zájezdy. Dramaturgem mladý Karel Vašíček, manžel herečky Jany Bittlové. Josef [Ladislav] Kettner. Divadlo nenáročné, ale poctivé. Uvolněnější dramaturgie s kritičtější zbarvením. – Po první sezóně se HA a Pavlu Landovskému narodila dcera. – Historka s Václavem Havlem v Klatovech. Přivezl ho Landovský na „Vojnarku“. – Zajímavý život. Divadlo po druhé sezóně HA rušil Vlastimil Urban z ministerstva. Landovský zůstal bez angažmá. Urbana po roce 1969 zachránila Eva Soukupová v DÚ. HA s ním spolupracovala na přípravě quadriennale.</p>
2. NAHRÁVKA	
1:35:28	<p>Program Dramatického souboru Mládí: František Mikeš – Václav Režný: „Vrcholná chvíle“. Režisér Bedřich Čapek, HA asistentka režie, výtvarnice, herečka. Divadlo Máj. Poprvé uvedeno 4. 3. 1960. Recitační pořad Temné dny, autorka HA, prem. 23. 3. 1960. Zpracování rodinných archivů. – Po odchodu z Klatov se s dcerou nastěhovali k rodičům do Prahy. Přes osobní vazby rodiny kontakt s dramaturgyní ND Hedou Šimáčkovou. HA získala místo čalounice ve vinohradském divadle. Tehdy skvělý herecký soubor, výborné inscenace, např. Kohoutův „Švejk“. Rekreační objekt divadla <i>Hrdlička</i> na Slapech.</p>
1:47:09	<p>Eduard Urbánek, sociolog, kamarád Petra Haničince. 1965. HA, matka dvou dětí, se přihlásila ke studiu sociologie. Landovský se začínal chytat, dostal roli v Markétě Lazarové. Pak Juráčkův Každý mladý muž, tím nastartovala kariéra. Po výpovědi z pardubického divadla byl angažován Ladislavem Smočkem. – V září 1965 začala HA studovat na katedře filosofie–sociologie denní studium. V ročníku byli Tomáš Halík, Jan Munk, i později druhý manžel Slavomír Větrovec. – Kádrový vliv (<i>úřednický původ</i>) na studium HA, sestry Jiřiny i bratra Jiřího. V druhé polovině 1965 tato omezení padla. Rok 1968 prožila jako studentka, s hlubokou emocí. Aktivity v srpnových dnech. Asistentkou na katedře byla Jiřina Šiklová.</p>
1:55:52	<p>Obsah studia sociologie. Sartrova návštěva v Praze. Státnice v listopadu 1970, v létě už tvrdé prověrky, Šiklová vyloučena ze strany, pracovala jako uklízečka. Stále trvala naděje, že to nebude tak zlé. Diplomová práce o mužské a ženské roli ve společnosti. Jak bylo možné spojit studium s péčí o děti. – Psychofarmaka. – Prověrkový pohovor, otevřeně vyjádřila nesouhlas se vstupem vojsk. Dostalo se to do posudku.</p>
2:06:25	<p>Dny po příjezdu vojsk Varšavské smlouvy. – Václav Havel, přátelé s Pavlem Landovským. Víznerovi ve Vokovicích, Vladimír byl spolužák HA z osmiletky. Nejstarší Jarda pracoval v Divadle Na zábradlí, tam ale Landovského nevzali. Později Landovský dostal nabídku z Činoherního klubu, tam zapadl. Práce režiséra Jana Kačera s herci. „Revizor“, realistický, ale skvělý. Landovský měl částečně ruské kořeny, dědeček vyrostl v Rusku. Ruská klasika mu byla blízká, doma vařili ruskou kuchyni. Na hrobě Landovského babičky Anny</p>

	nedaleko Hrádečku měli s Havlem <i>mrtvou schránku</i> . – 21. srpen. Nahrávání výpovědí pro rozhlas. (<i>Hledání fotografií v knize H. Albertové a P. Landovského Land'ák.</i>) – Revizor. Názor na Olega Tabakova. Dopis V. Havla.
2:33:18	Po ukončení studia nenašla místo. Přes známé dělala sociologický výzkum mezi seniory a jiné podobné průzkumy. Jako asistentka dostala brigádu v Krátkém filmu u seriálu <i>Zahrádky a zahrádkáři</i> , režisér Jiří Kratochvíl, s Bohušem Záhorským. – Po těžké operaci jela v roce 1970 do Františkových Lázní. Měla pokoj sama pro sebe, začala psát. Prvotina „Parádní pokoj“. Při návratu schůzka s Jaroslavem Knížetem v Plzni. Dramaturgyně Kudláčková. Kníže zemřel. Zájem o novou hru. HA hru přihlásila do soutěže literárního fondu, umístila se. Tehdy v čele komise Eva Soukupová, hru zakázala. Roli v „Parádním pokoji“ po Knížeti dostal Jiří Kostka, ten se za hru postavil. Režisér Ivan Šarše. Později inscenováno v USA na univerzitě. V Plzni premiéra v březnu 1974.
2:49:02	Dramaturg Vondrášek dal hru Krejčovi, který byl vyhnáný do libeňského Divadla S. K. Neumanna. Před zahájením zkoušek zákaz. HA ale mohla chodit na Krejčovy zkoušky Platonova. Další setkání s Krejčou po listopadu. – Monika Švábová. – Pak se hra hrála v Liberci, přes Vlastu Gallerovou. Režiroval Jaroslav Král. Boris Rösner, znala ho z Klatov jako chlapce. – Pak se hrála v Činoherním klubu. Díky přátelům pracovala jako sekretářka FIRTu. Obsazení v Činoherním klubu, režisérem Jan Zajíc. Rozvod s P. Landovským proběhl v dobrém.
3:03:13	Nová hra „Letní kino život“. Dialogy ovlivněny Krejčou. Inscenoval v Ostravě Jan Kačer. Na příkaz ÚV KSČ vyjela z Prahy komise s Evou Soukupovou, aby inscenaci zakázala. Březen 1977. Na 10 let jako autorka nedostala příležitost. Jedinou příležitost dostala v rozhlase. – Díky práci pro Kabinet pro studium českého divadla (FIRT) chodila do Divadelního ústavu ve Sněmovní. Setkání s Věrou (Kateřinou) Ptáčkovou. Díky ní dostala informaci o vznikajícím scénografickém oddělení DÚ. Tehdy se vrátila ke svému dívčímu jménu Albertová. <i>Hry a herecké výstupy</i> Evy Soukupové, po Chartě nikoho nevyhodila. Landovský si u HA schovával <i>nějaké papíry</i> . O Chartě jí ale neřekl. <i>Anticharta</i> , ředitelka posílala zaměstnance DÚ k podpisu. HA tam šla, ale nepodepsala.
3:18:04	HA připravovala výstavy, nikde se nesměl objevit Krejča, Grossman, Radok, Hrdlička... Bez nich se nedalo psát o Svobodovi. AH měla průšvih. – Kniha o nejmenovaném scénografovi. Pracoval s později zakázanými autory, ujišťovala ho o tom, že se poměry uvolní. On to udal, Eva Soukupová měla potíže, HA musela na ministerstvo. – Po Chartě se v Gottwaldově inscenoval „Parádní pokoj“, scénografie Jan Dušek.
3:26:08	KONEC

Helena Albertová – 2. část záznamu

3. NAHRÁVKA

0:00:00	Názor na události srpna 1968. Velmi bolestná zkušenost. Tanky na Národní třídě. Západ tyto bezprecedentní události trpěl. Přijímal pouze následnou masivní emigraci. – Po škole se nemohla chytit v žádném zaměstnání, byla nucena ke krátkodobým pracím. Sled setkání, který přivedl HA do Divadelního ústavu. V roce 1975 úspěšně realizovala československou expozici PQ ve Valdštejnské jízdárně, díky tomu byla přijata.
0:10:00	PQ 1975 bylo třetí v pořadí. Kritické bylo druhé v roce 1971, Soukupové se ho podařilo obhájit. V roce 1975 ještě stálo PQ na návrzích, osobní setkání, HA poznala mnoho osobností. Ladislav Vychodil. Bylo to klíčové pro její další práci v DÚ. Jozef Ciller. – PQ se připravovalo vždy rok dopředu společně se zahraničním oddělením DÚ. HA pracovala asi na sedmi následujících. Československá expozice jako hostící národní expozice nesoutěžila.

	<p>Po revoluci se to změnilo. Dějiny PQ zpracovala Jarmila Gabrielová. HA jako organizátor nebyla členkou jury. Ta byla mezinárodní. Nebyla možnost vidět inscenace vystavených prací. S postupem doby se občas objevily videozáznamy. Dnes převládají audiovizuální prezentace. Jak se posuzovaly expozice v 70. a 80. letech. Význam čs. scénografie pomohl k tomu, aby se jako místo konání prosadilo Československo. Kdo jmenoval členy komise. Generální komisař PQ. HA byla generální komisařkou v roce 1995. Tehdy se ještě charakter PQ tolik nelišil od předchozích ročníků, stálo na návrzích.</p>
0:22:38	<p>Každá země vybírala své účastníky. Díky ITI o sobě všichni dost věděli. Případy, kdy organizátoři odmítli vystavující. Zlatá medaile – Triga – pro Západní Německo. Jejich expozice byla založena na tvorbě českého emigranta Bohumila Hrdličky. Už to byl problém, natož že dostali první cenu. – Ohlas PQ v československé společnosti. Tehdy došlo k posunu termínu konání. Diváci chodili kvůli hladu po informacích. Byl zážitek, že se do Prahy sjel celý svět, byť v omezeném oboru. – Luboš Hruza poslal na PQ svoji norskou inscenaci, pod kryptonymem.</p>
0:35:04	<p>Vstup HA do záležitostí PQ. První dvě organizovala Helena Tomšová. – Výstavy Mladá československá scénografie, organizoval Svaz československých divadelních umělců, Sylva Šimáčková. – S nárůstem cenzury v 70. letech posilovala výtvarná složka inscenací. <i>Akční scénografie</i>. PQ a divadla alternativy, vystavoval každý, kdo patřil ke státní síti, včetně loutkářů. Podíl divadelní fotografie, předcházela boom videa. Podmínkou byla <i>photostory</i>. Nevýhody vystavování prostřednictvím videozáznamu.</p>
0:49:03	<p>Když se připravovali PQ, zpracovávali materiály ze skončených akcí, vydávali překlady článků ze zahraničních časopisů v interním časopise <i>Scénografie</i>. Jezdili do oblastních divadel a ve zprávách ze služební cesty popisovali scénografie. Nešlo v drtivé většině o cenzurní dohled. V. Ptáčková, J. Pleskačová, M. Suchařípová. HA také připravovala výstavy o Svobodovi, na export. Začala pracovat na první své knize, o scénografii Karla Svobolinského. – Hry HA měly po roce 1977 zákaz. Johana Kudláčková se pokusila prosadit „Letní kino Život“ pod názvem „Noc pro flétnu a hlasy“, ale někdo to udal. V roce 1986 se hrála v Šumperku. Pak až 1988 v Rokoku (MDP) „Příběh Jana Jakubce“, Gallerová, Kříž. – Korekce údaje z hesla narátorky v internetovém Slovníku české literatury. (<i>Procházení dokumentů.</i>)</p>
1:02:46	<p>„Příběh Jana Jakubce“ má starší verzi nazvanou „Axiom“. Impulzy, které vedly k napsání hry. Tehdy běžný zážitek frustrace. Hlavní hrdina je sociolog, zabývá se postavením ženy ve společnosti. Má jet na konferenci do USA, ale zaměstnavatel to stornuje. Paralela situace HA v Divadelním ústavu. Děj hry. Dramaturgyně Alena Kožíková. Tehdy dramaturgové podporovali vznik nových her.</p>
1:13:57	<p>V období 1977–1988 nemohla uvádět divadelní hry, ale pracovala jako autorka pro rozhlas. Zprostředkovala Věra Ptáčková, manželka rozhlasového dramaturga Jaromíra Ptáčka. Rozhlas nemá takovou odezvu, jména se zapomenou. Hry se uváděly pod jejím jménem. 1978: „Kde končí hra“. „Nelaskavé hry“ v režii Josefa Melče. „Snídaně s nočním hlídačem“. Díky „Snídani“ se dostala do Ameriky. Howard Blanning z univerzity v Miami. „Snídaně“ byla shodou okolností přeložena kvůli účasti v Prix Bohemia. Námět hry, inspirace básníkem Krchovským. Univerzitní divadlo v Miami hru nastudovalo. Poté uvedlo i „Parádní pokoj“. Setkání s Edwardem Albeem, HA přivezla do Čech jeho hru. Do USA byla zvaná na přednášky, mj. o Václavu Havlovi. Nikdy se nezbavila jistého pocitu nepatřičnosti.</p>
1:34:40	<p>„Kde končí hra“, spolupráce s rozhlasem. Desetidílný seriál o historii Národního divadla k výročí 1983. Dramaturgem byl Ptáček, pak se nepohodli, seriál se nerealizoval. Dramaturg Pavel Minks. Režijní přístup Josefa Melče. – Rozhlasová hra „Arachné“ je „Promarněná hodina“, premiéra v květu 1990. – Konec 80. let, impulz k napsání hry „Kamenný dvůr“.</p>

	Jan Vedral sháněl titul pro Jana Kačera do Vinohradského divadla. V Divadelním ústavu byl ředitelem (Jaroslav) Fixa, na žádost o tvůrčí volno k napsání hry reagoval výpovědí. Psala hru pro Vinohradské divadlo. – 17. listopad 1989, odjela na chalupu psát. V sobotu se vrátila do Prahy, zorientovala se v událostech. Divadelní ústav měl kontakty, stal se přirozeným centrem revolučního dění.
1:49:51	Období kvasu vyústilo v konkurz na nového ředitele. Byla navržena, vyhrála. – Jaká byla role Divadelního ústavu ve vztahu k Ministerstvu kultury před rokem 1989. Záměrem dohlížetelská funkce, reálně jen ve výjimečných případech. Jako ředitelka se HA zaměřila na očistění pověsti ústavu.
4. NAHRÁVKA	
1:55:15	Rozhlasová hra „Setkání“. Původně „Poznáš mě podle mého mého znamení.“ – Hra „Kamenný dvůr“. – Porevoluční boom Havlových her. Politický podtext byl menší, než lidé obecně podle zákazů očekávali. – V době, kdy byla ředitelkou DÚ, nepsala. „Kamenný dvůr“ dokončila, v soutěži Národního divadla hra získala ocenění, ale nikdy se nehrála. Generační problém, v divadlech je mladší generace tvůrců. Poslední hra Landovského „Pro tentokrát zbohatneme“. Ivan Rajmont ji nestihl uvést. Spolek v Kytlici nastudoval jeho hru („Hodinový hoteliér“), hostovali s ní i v Činoherním klubu. Hostování v Liberci iniciovali místní Rajmontovo nastudování. Dramatickým vzorem HA je A. P. Čechov. V jižních Čechách měli s druhým manželem chatu, znali lidi z místního statku. Hra nemá vznikat na tezi.
2:11:33	Jeden z impulzů pro napsání „Parádního pokoje“. Postavy mají mít tajemství, překvapení. Námět „Setkání“. – Rok 1989, celé dny trávila v Divadelním ústavu. Soukupová už nebyla ředitelkou, na dva roky vystřídal Jan Kristek, po něm Jaroslav Fixa, po 17. listopadu abdikoval. Byl osloven Karel Král, aby na přechodné období do konkurzu ústav vedl. Organizovali mítinky v divadlech, posílali divadelníky mimo Prahu. Vazby na vůdce tehdejšího revolučního dění. Komunistická buňka v DÚ. Komunisté tam žádné aktivity nevyvíjeli. Vedoucí činoherního oddělení Jaroslav Machek.
2:23:16	HA se přátelila se všemi kolegy, dnes snaha o odpuštění. Křesťanská výchova v dětství. Rodiče a prarodiče. Narátorka v dospělosti revidovala svůj postoj ke kritičnosti, příklady kritických názorů.
2:32:05	(<i>natáčení videozáznamu</i>) Jak se HA stala ředitelkou Divadelního ústavu. Ústav byl ohrožen, bylo nutno zbavit ho dřívější pověsti, zabránit odebrání budovy, stěhování nebo zrušení. Jednání s Václavem Havlem. Povedlo se, bylo nutno intenzivně pracovat, SaD, Divadelní noviny, v roce 1993 přibrali Kabinet pro studium českého divadla, pomocí Bohumila Nekolného. Získali statut vědeckého pracoviště, zavádění počítačů do databází. Vznik videooddělení. Příchod Jany Patočkové. Struktura byla vytvořena dobře, ponechala ji. Začali vydávat zahraniční časopis, knihy o divadle, připravovali encyklopedie. – HA jezdila přednášet do Ohaia, připravovala výstavy o Václavu Havlovi. Velký obrazový archiv týkající se Havla je dodnes v Divadelním ústavu. První a největší výstava o Havlovi byla v Bonnu. Postup při přípravě výstavy.
2:43:39	HA připravila mnoho výstav o výtvarnících ve foyer Divadla na Vinohradech. Později se upravovaly do zahraničí. Zaměřovala se na scénografické uchopení Havlových her. Z pozice ředitelky bývala zvaná do zahraničí, stala se ředitelkou ITI. Průlom původního PQ do sevřenosti komunistického systému. ITI mělo smysl v navazování kontaktů. O smyslu ITI dnes narátorka lehce pochybuje. Byla též členkou OISTATu. Ve své době měly tyto organizace smysl. Zánik DÚ, kdyby k němu došlo, by byl nenahraditelná ztráta. (<i>konec videozáznamu</i>) – Ve funkci ředitelky skončila na konci prosince 1996 kvůli celkové únavě. Poslední rána od ministra Tigrida, který v roce PQ přišel s velkou reorganizační změnou zastřešenou Divadelním ústavem. Mj. se týkala likvidace Krejčova Divadla za branou.

	Odmítla.
2:56:21	Současně pracovala na mnoha výstavách. Výstavy v Moskvě. Čechov Čechům, Téma Dostojevský, Minuta absolutního štěstí aj. Tehdy v diplomacii v Moskvě Vlasta Smoláková. Setkání i s Rudolfem Slánským ml., Lubošem Dobrovským. – Konkurz na ředitele vyhrál DÚ Ondřej Černý. HA dál pokračovala v přípravách výstav. Později si troufla i na velkou výstavu doma: Doma v cizině o Čechách v Rakousku. Autorka Vlasta Valešová. Tehdy jiné poměry, panovala důvěra, dalo se pracovat. Dnes byrokracie a poplatky spojené s půjčováním. Příklad s exponáty k lékaři Eduardu Albertovi. – Výstava k životnímu jubileu J. Svobody na PQ. Setkání se Svobodou na letišti v Pittsburghu. Vyprávěl o „Carmen“ nastudované L. Bernsteinem v Metropolitní opeře. Měla privilegium povídat si s ním.
3:10:31	Výstava Metafora a ironie v USA. František Tröster, jeho současníci, jeho žáci. Potom následovaly výstavy v Latinské Americe, v Bogotě, São Paulu, Riu de Janeiru. Zdravotní potíže po návratu. Výstava o Havlovi v Kanadě. – Dnešní vztah k PQ. Odstoupila, je žádoucí generační obměna. Ani nová ředitelka PQ nemá o spolupráci zájem. Dnešní dopad díla J. Svobody. Historický svár mezi F. Trösterem a J. Svobodou. Význam Svobodova díla, byl <i>Da Vinci</i> divadla. Jak hledal inspiraci pro divadelní řešení.
3:22:27	Divadelní muzeum. Koncept. Národní muzeum byla vědecká, sbírková instituce. V DÚ se nashromáždily z darů zajímavé artefakty. Po listopadu vznikla komise k přípravě muzea (HA, F. Černý, J. Kopecký, V. Štěpán). Divadlo je pro historii naší země zásadní, měli bychom muzeum tohoto typu mít. Po listopadu se uvolňovaly objekty, ministr Uhde byl pro. Z právního hlediska by se musel zastřešující organizací stát DÚ. Na nesouhlas Divadelního odd. NM projekt skončil. Možnosti do budoucna. Nutnost zachovat například kostýmy výborných výtvarníků. Kostýmy snadno podléhají zkáze. Příklad s kostýmy Aleny Hoblové k Pauerově opeře „Zdravý nemocný“. – <i>Kontrolní</i> funkce DÚ. U ohrožených inscenací se snažili poskytovat alibi.
3:31:32	Seznámení s Jiřím Srstkou, asi v roce 1988. Jejich mládežnické divadlo mělo problémy. Napsala kladné posudky, pomohlo to. Společně plánovali vlastní divadlo. Srstka ji pozval na Albertov 17. listopadu 1989. Když přijímala ředitelskou funkci, vymínila si Srstku jako náměstkyni. Po čase ho Jindřich Černý přetáhl do Národního divadla. Nahradil ho Václav Fiala. Další náměstek Miroslav Šebela, přišel do nejhorsšího, když ústav vedl majetkoprávní spory o budovu. HA měla štěstí na náměstkyni. Likvidaci Divadla za branou odmítla. Jak se k tomu stavěl O. Krejča ml. Situace DZB v 90. letech.
3:42:27	KONEC